MTK Sikaverkosto
Taru Antikainen
puheenjohtaja

Lausunto 13.11.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijakuuleminen

Asia: HE 154/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kiitos mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräistä siihen liittyvistä laeista. Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunnalle haluan tuoda esiin seuraavaa:

Yleisiä kommentteja:

- Eläimen kunnioittamisen lisääminen ja eläimen hyvinvoinnin edistäminen ovat nyt julistuksenomaisesti lain tarkoitus ja se on avattu perusteluissa. Kannatan esitettyä kirjausta. Tämä korostaa Lissabonin sopimuksen eläimen tunnustamista tuntevaksi olennoksi.
- Esittäisin, että kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta ulotettaisiin myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Tätä ei ole nyt hallituksen esityksessä ole.
- Hoidon yleiset vaatimukset: Pykälä on periaatteeltaan tarkoituksenmukainen, mutta antaa liian laajan tulkinnanvaraisuuden käytännön valvonnassa valvojan subjektiivisille tulkinnoille. Tämä on nähty nykyisessä tilanteessa ongelmana. Erilaiset pito-olosuhteet ja erityisesti niiden normaalit vaihtelut (esim. säätilan muutoksesta johtuva lämpötilan ja kosteuden vaihtelu, kuivikkeiden saatavuus, päivittäisten hoitorutiinien aikataulutus) tulisi huomioida lain perusteluissa, jotta tulkintaa valvonnassa voidaan yhtenäistää ja eläinten omistajia kohdella tasapuolisesti

Eläimelle tehtävät toimenpiteet, tekijä ja kivunlievityksen käyttö :

- Karjupossun **kastraatio** on vielä toistaiseksi tarpeellinen, mutta kivulias toimenpide, joka vaatii kivunlievityksen. Korostaisin vielä sitä, että kastraatio tehdään vain ja ainoastaan elinkeinon vaatimuksesta, jotta kuluttajalle voidaan tarjota sianlihaa, jossa ei ole ihmiselle vastenmielistä karjunhajua. Asiasta tulee käydä jatkuvaa keskustelua, jotta toimiva ratkaisu asiaan löydetään mahdollisimman pian. Iso osa tuottajista kannattaa kastraatioista luopumista, kunhan se on koko ketjun toimivuuden kannalta ratkaistu. Kannatan hallituksen esitystä kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaadittavasta kivunlievityksestä.
- Valtioneuvoston asetustasolle ovat tulossa asiaan liittyvät tarkentavat yksityiskohdat: millainen osaamisvaatimus toimenpiteen tekijältä vaaditaan ja millainen kivunlievityksen

taso on riittävä toimenpiteelle. Mielestäni pitää myös arvioida, voisiko esim. lisävaatimus ihon **paikallispuudutuksesta** kastraation yhteydessä olla eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteenä seuraavalla ohjelmakaudella. Vastaavasti immunokastraation käyttö kastraation vaihtoehtona voisi olla hyvinvointikorvauksen toimenpide.

- Lisäksi mahdollisia **lääkkeiden luovutukseen** liittyviä vaatimuksia on tarkasteltava myöhemmin asetusten yhteydessä. Tuottajan mahdollisuus tehdä itse toimenpide koulutuksen jälkeen tiloilla, joilla on terveydenhuoltosopimus, Ruotisin mallin mukaisesti.

Ruokinta ja juotto:

- Eläimen riittävän nesteen ja ravinnon saannin varmistaminen on hyvän ja laadukkaan eläinten hoidon perusvaatimus. Eläimillä, riippuen lajin tai yksilön fysiologisista tarpeista, eläimen iästä tai kasvatusmuodosta, on kuitenkin erilaiset nesteen saannin tarpeet. Nämä tulisi ottaa huomioon niin laissa kuin asetuksissa.

Eläinten pitopaikka:

- Eläinten **liikkumisen tarpeen** tyydyttäminen ja niiden jaloittelumahdollisuuden varmistaminen on yksi modernin kotieläintalouden kulmakivi.
- **Rakennemuutos kotieläintaloudessa** asettaa kuitenkin isoja paineita investoinneilla ja viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmille.
- **Emakoiden ja ensikoiden porsitushäkkien** osalta tieteellinen tutkimus ei tue porsitushäkeistä luopumista porsaiden turvallisuuden varmistamisen vuoksi. Mielestäni tältä osin hallituksen esitys on hyvä ja kannatettava.
  Euroopassa on muutama maa, joissa porsitushäkit on kielletty. Nämä maat ovat Ruotsi, Norja ja Sveitsi. Tosin näissäkin maissa eläimet saa kytkeä tarvittaessa noin viikoksi porsimisen aikoihin. On kuitenkin huomattava, että vain Norja näistä maista on omavarainen sianlihan suhteen ja sen markkinat on tiukasti säännellyt. Norjassa emakkojen lukumäärä on rajattu siten, että yhdellä tilalla voi olla vain 105 emakkoa. Keskimääräinen emakkomäärä on 50. Sveitsissä markkinoilta on saatu tuotantokustannuksia vastaava hinta, joka on mahdollistanut vapaaporsituksen. Siellä markkinoita avataan kilpailulle yhä enemmän ja paikalliset tuottajat pelkäävät alan tulevaisuuden olevan vaarassa. Ruotsin hinta on suhteellisen korkea, mutta ala on vaikeuksissa, vaikka kauppa on tullut vastaan hinnoittelussa. Muissa Euroopan maissa luomutuotanto, kuten Suomessakin, vaatii vapaaporsituksen. Tanskassa on asetettu tavoite tuottaa n. 10 prosenttia porsaista vapaaporsituksessa vuoteen 2021 mennessä. Tanskassa on reilu 1 miljoonaa emakkoa ja muutama vuosi sitten niistä porsituspaikkoja oli noin 5000, mikä tarkoittaa, että noin12000 porsitusta tuotettiin vapaana. Luku on varmasti kasvanut jonkin verran viime vuosina, mutta vain laatuohjelmien kautta, jotka antavat paremman tuottajahinnan paremmista tuotanto-olosuhteista. Sama tilanne on myös Alankomaissa ja Saksassa, joissa vapaaporsitus on kytketty laatuohjelmiin ja korkeampaan tuottajahintaan.
- **Tiineytyshäkkien** käytön osalta tuottajat esittivät aikaisemmin, että häkin käyttöä rajoitettaisiin 10 vuorokauteen. Mielestäni kuitenkin hallituksen esityksen 8 vrk:n minimiaika on riittävä ja tarkoituksenmukainen. Näin emakko saa olla kiiman ja astutuksen ajan rauhassa, eikä sille aiheuteta stressitilannetta ryhmään palauttamisesta liian pian vieroituksen jälkeen. Asiasta on tehty useita tutkimuksia ja tulokset ovat yhteneviä: aggressiivinen käyttäytyminen eläinten kesken lisääntyy ryhmään palauttamisen yhteydessä ja siitä aiheutuva stressi vaikuttaa negatiivisesti kiinnittyvien alkioiden määrään ja näin pahnueen kokoon. Siat ovat hierarkisesti järjestyviä eläimiä,

joten ne taistelevat arvojärjestyksen aina kun ne liitetään ryhmäksi riippumatta eläinten määrästä ryhmässä.

Valvonta ja tietojen julkisuus:

- Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen: Tuottajajärjestö esitti, että lakiin kirjattaisiin myös eläimen omistajalle **oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa**. Vaikka avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa jo mahdollista, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen ollut kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta. Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana. Kannatan tätä esitystä.

Hallinnolliset pakkokeinot:

- Tuottajajärjestö on esittänyt, että tuotantotilalla kiiretoimenpiteeseen (eläinten haltuunotto, myyminen, teurastaminen tai lopetus) arvioitaisiin tuotantotilan jatkomahdollisuudet. Ellei näitä jatkomahdollisuuksia olisi, tulisi laatia suunnitelma siitä, miten **tilan eläintuotanto ajetaan hallitusti alas**. Mielestäni esitys olisi hyvä ja kannatettava.
- hallittu tuotannon alasajo olisi usein taloudellisesti paras ja inhimillisin vaihtoehto akuuteissa kriisitapauksissa, joiden taustalla saattaa olla tuottajan uupuminen, ikääntyminen tai muu elämänhallinnan kriisi.

Aurassa, 11.11.2018

Taru Antikainen
MTK sikaverkosto
puheenjohtaja